

Tekst en foto's: Bram Souffreau

VERWAARLOOSD KASTEEL TER MEEREN

Opgewaardeerd tot cultuurhotel

Een groep investeerders tovert het kasteeldomein Ter Meeren in Sterrebeek om tot een cultuurhotel met ruime congresmogelijkheden. De nieuwe eigenaars renoveren en restaureren momenteel het beschermde kasteel en het uitgebreide park. De eerste fase van het project, de buitenrestauratie van het kasteel, ligt al achter de rug.

Ter Meeren heeft een rijke geschiedenis. Het domein duikt voor het eerst op in de geschiedenisboeken in de twaalfde eeuw. Toen bouwde Hendrik II van Sterrebeek een militair donjon. De militaire kolos in zandsteen, afgewerkt met een uivormige bol op het dak en een zeldzame spreuwentoren, staat nog steeds overeind. De donjon maakt nu deel uit van het kasteel. De opeenvolgende kasteelheren breidden de donjon westwaarts immers uit met bijgebouwen in de vorm van een winkelhaak.

Hoe het complex er vóór de vijftiende eeuw uitzag, weet niemand. In 1450 bouwden de toenmalige eigenaars in bakstenen en witte zandstenen de gebouwen die vandaag aan de donjon hangen. De huidige architectuur dateert uit 1865. Architect Joseph Schadde voerde toen belangrijke verbouwingen uit. Hij breidde de westelijke vleugel verder uit en gaf het complex een tweede toren - die in 1883 tijdens een storm wegvloog.

Het onderhoud van het kasteel bleef de voorbije decennia echter achterwege. Ver-

waarlozing vormde het domein om tot een ruïne, dieven gingen met de inboedel aan de haal en zwammen maakten zich meester van de bouwstructuur. Een koetshuis in het park stortte in. De investeerders achter Kasteel Ter Meeren kochten uiteindelijk de ruïne in 2007 met een ambitieus project in het achterhoofd.

CULTUURHOTEL

“We ontwikkelen het kasteeldomein tot een cultuurhotel annex seminariecentrum,” legt Michael Blaye, de drijvende

kracht achter de herwaardering van het domein, uit. “Verspreid over het geres- taureerde kasteel en het koetshuis richten we veertig gastenkamers in. De goed bewaarde salons op het gelijkvloers van het kasteel worden lounge- en zitruim- tes. De kapel krijgt een nieuw leven als vergaderruimte. Het auditorium van het seminariecentrum komt ondergronds, aangebouwd aan het nieuwe koetshuis. De oranjerie en het park krijgen eveneens een opknapbeurt.”

De eerste restauratiefase, de aanpak van het exterieur, heeft Blaye aangevangen zonder subsidieaanvraag. “We konden niet twee jaar wachten op de beslissing van de overheid. Het kasteel verkeerde in een te slechte staat. De dakstructuur van de donjon dreigde in te storten,” aldus Blaye. De restauratie van het kasteel telt nog drie dossiers: de plaatsing van de weggevlagen torenspits, de restauratie van het interieur en de aankleding tot volwaardig cultuurhotel. De tweede fase, het restauratiedossier en de annex van het koetshuis, wordt nu bij de administra- ties ingediend.

RESTAURATIE

Voor de restauratie nam Blaye aanne- mersbedrijf PIT Antwerpen onder de arm. “We gingen met de werken van start in september 2009,” zegt Volker Claes- sens, projectleider bij PIT Antwerpen. “De opdracht bestond uit de restauratie van de bakstenen en de zandstenen, het

De aannemer heeft het dak van het kasteel volledig vernieuwd. Hij verving de asbestleien, bracht extra isolatie aan en renoveerde de houten structuur.

buitenschrijnwerk, het klein smeedwerk en het glas-in-lood. Verder moesten we nieuw Goethe-glas plaatsen en het dak herstellen.”

De lintvoegen over het hele gebouw vormden de belangrijkste uitdaging. “De knipvoegen lopen over de stenen heen en niet langs de voegen. Dat maakt ze minder stevig. Uiteindelijk hebben we zo goed als overal nieuwe lintvoegen geplaatst. Op de bakstenen werden de voegen aangevuld met een rood geverfde naad. Een zeer tijdrovende bezigheid,” weet Claessens. Heel wat bakstenen zijn overigens nieuw, de natuursteen van de donjon kon vaak wel bewaard blijven. PIT Antwerpen herstelde voorts het

schrijnwerk op de gelijkvloerse verdie- ping en koos voor replica’s op de hogere verdiepingen.

Hoewel de timing op één jaar was uitge- rekend, kon PIT Antwerpen de werf pas na twee jaar afsluiten. “Er kwam heel wat extra werk bij kijken,” legt Claessens uit. “Het dak moest door de aanwe- zigheid van asbestleien volledig vernieuwd worden, terwijl we initieel enkel de kepers onder handen moesten nemen. Ook bin- nen hebben we extra werken uitgevoerd, omdat zwammen en vocht de restauratie bedreigden: we hebben het houtwerk verwijderd en een deel van de permanent ondergelopen kelder vernieuwd. Voor de nieuwe torenspit hebben we al een stevige betonlaag klaargelegd.” Intussen straalt het kasteel Ter Meeren opnieuw. Alvast aan de buitenkant, want binnen en aan het park is nog heel wat restauratie- en renovatiewerk. Blaye voorziet de opening van het seminariecentrum annex cultuur- hotel over drie à vijf jaar. ■

Het kasteel is in een L-vorm gebouwd. De donjon is in zandsteen opgetrokken, de rest van het kasteel is veel jonger en heeft vooral bakstenen muren.

TECHNISCHE FICHE

*Kasteel Ter Meeren Sterrebeek
Opdrachtgever: Kasteel Ter Meeren NV, Sterrebeek
Architect: Buro II & Archi+I, Brussel
Hoofdaannemer: PIT Antwerpen, Kapellen
Start werken: september 2009
Einde werken: september 2011
Oppervlakte terrein: 8,5 hectare
Investering: 1,5 miljoen euro (buitenrestauratie kasteel)*